

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhaja vsak dan, izveniši
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta " 13 " —
četrť " 6 " 50 "
mesec " 2 " 20 "

V upravništvo prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta " 10 " —
četrť " 5 " —
mesec " 1 " 70 "

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 84.

V Ljubljani, v četrtek 12. aprila 1900.

Letnik XXVIII.

Socijalni katolicizem.

Delovanje katolikov na socijalnem polju je trn v peti vsem, ki nočejo ž njimi sodelovati — in tak je še velik del današnjih družb. Kakor se v parlamentih proti vladam družijo najbolj nasprotujoči si življi, tako se tudi na socijalnem polju združujejo kapitalisti s socialisti, demokrati in aristokrati, liberalci in reakcijonarci, brezverci in mirni katoliki — proti katolikom dela. Socijalisti in liberalci govorijo o mračnjstvu, reakciji, povratku v srednji vek, drugi v socijalnem katolicizmu vidijo revolucijo, anarhijo — vsem se pa vidi, da ne poznajo katolicizma in njegove življenske moči, ki je že tolikrat človeško družbo rešila pogube.

Katoliška cerkev je vedno z besedo in dejanjem delala za blagostanje ubožnih stanov. V srednjem veku je bila varuhinja in braniteljica slabotnih in stiskanih, polagoma je odpravila suženjstvo in skrbela, da se je med človeštvom vedno bolj uresničeval ideal prave krščanske prostosti. Pod vplivom drž. absolutizma v preteklem stoletju in pod pritiskom političnega, posebno pa ekonomičnega liberalizma, je bilo, seveda le za nekoliko časa, to poslanstvo katoliške cerkve skoraj pozabljeno. Pa pogubna liberalna načela, ki so zavladata v vsem civiliziranem svetu, so nazadnje tudi katolike vzbudila iz letargije. V egoističnem dobičkarstvu so ljudje pozabili vse zakone pravičnega družabnega reda; zavaladal je pohlep po bogastvu, namesto prejšnje solidarnosti je stopil neusmiljeni boj za obstanek. Oprte na slavljenost in svobodo, so močne materialne enote in zveze zidale zgradbe svojega bogastva na bedi, lakoti in solzah množic. Vse to so oblekli v obleko večnih, neizpremenljivih in neporušnih naravnih zakonov ter se prepirali o tem, ali je to koristno ali pogubno za množice. Nastopali so liberalni optimisti in pesimisti; pa obe šoli sta se skladali v tem, da mora biti tako kakor je in da je vsaka izprememba nemogoča.

Te nesrečne razmere more izboljšati le vera, ki je na polje gospodarskih bojov pripeljala trdna načela pravičnosti, kršč. etike in ljubezni. Že l. 1848. je v imenu teh načel nastopil mogunški škof Ketteler in od takrat ni prenehalo katoliško delo na socijalnem polju. Ketteler je prvi sestavno uredil socijalne katoliške zahteve, prizadeval se je za odstranjenje krivic, ki so se godile delavcem, za povišanje plače, zmanjšanje delavskih ur, zagotovljenje nedeljskega počitka itd.

Te težnje je krepko podpiral, dasi le posredno, papež Pij IX., ki je katolike vzpodbujal na boj proti nasprotnikom kršč., proti političnemu in ekonomičnemu liberalizmu in socijalizmu. Proti tema dvema popačenima pojmom je odločno nastopila apostolska stolica, katoliki so začeli zahajati med ljudstvo in bliže spoznavati njega potrebe, nekdanja aristokracija se je premenila v demokracijo. Veliki zgled Kettelerjev je povsod našel posnemovavce; eni, kakor na pr. de Mun delajo pred vsem med mladino iz obraženimi stanovi, drugi, kakor na pr. Decurtius so pa postali pravi voditelji ljudstva — oboji pa teže po istem cilju. Po vsem svetu raztreseni katoliki so začutili potrebo tesnejše zveze in zato so l. 1884. v Friburgu ustanovili skupno ognjišče za vsa krščansko-socijalna društva.

To je bilo pripravljalo delovanje. Katoliki so začutili potrebo novega dela in s tem pripravili tla za delovanje Petrove stolice. Že 7 let po friburški zvezi je mogel veliki papež Leon XIII., 15. majnika l. 1891. razglasiti svojo okrožnico »Rerum novarum«, to »magna charta« delavcev, veliki kodeks dolžnosti katolikov na socijalnem polju.

Okrožnica »Rerum novarum« dokazuje, da res biva soc. vprašanje, in obsoja krivično izkoriščanje nižjih stanov. Ginjenje verskega duha, neomejeni pohlep po uživanju in dobičku, vse to je izpodkopalo staro društveno organizacijo in bedno ljudstvo spravilo v kremplje bogatinov in brezvestnežev. Te

razmere more izboljšati in uravnati le katolicizem, zakaj, ko bi kdaj zmagal socijalizem, bi bilo to v pogubo delavskega stanu. Socijalizem zanikuje privatno last, ne dovoljuje delavcu skrbeti za svojo prihodnost in teži po absolutni enakosti; nasprotuje naravnim zakonom in s tem vzbuja nesrečo in obup; uničuje družino in s tem izpodkopuje temelj družabnega reda; naposled pa, ker se poteguje za vsemogočnost socijalistične vlade, vse obsoja v najhujšo, večno suženjstvo.

Stiskani stanovi se pa vendar zatekajo k socijalizmu, ki jim obeta boljšo usodo; socijalizma jih more rešiti le katoliški duh. Katoliška cerkev zahteva za tlačene stanove pravice in ne samo resignacije in usmiljenja. Pravičnost, oprta na krščansko ljubezen, more in mora ozdraviti našo družbo, v izvanrednih slučajih ji pa mora priti na pomoč še usmiljenje. V delu za ozdravljenje družabnih razmer mora sodelovati cerkev in država. Cerkev vsem kliče v spomin svoja večna načela o dolžnosti vseh ljudi, vsem daja pravice, ki jim gredo, blaži nasprotje med reveži in bogatini, prve uči potrpežljivosti, druge pa pravičnosti in ljubezni; država pa mora vzdrževati red v družbi, braniti reveže, nadzorovati bogatine in oblastne, dajati zakone in skrbeti za blagostanje vseh stanov. Z njeno pomočjo in pod njenim varstvom se morajo snovati manjši organizmi in razne zadruge. Ta organizacija bo podlaga prihodnje krščanske države.

To je bistvo katoliškega socijalnega delovanja. Nasproti tem principom so brez moči vsi dokazi liberalnih ekonomistov, saj je izkušnja pokazala neuspešnost njih načel. V dejstevanju teh kršč. soc. načel prenovi se človeška družba, ohaja svoje vstajenje in bo živila boljše in lepše življenje.

Politični pregled.

V Ljubljani, 12. aprila.

Parlamentarni poslovni načrt, kakor ga objavljajo razni dunajski listi, kaže,

da se snide državni zbor v prvih dneh meseca maja. Zasedanje deželnih zborov bo zaključeno že 2. maja, le pri nižjeavstrijskem deželnem zastopu bo morda kaka izjema. Mogoče je, da se prične zasedanje v poslanski zbornici že pred 5. majem, ker 12. maja se snideta delegaciji in mej tem časom, vsaj tako se sodi, bo miroval dunajski parlament. Poslovali bodo v tej dobi večinoma samo odseki, tem živahneje bo pa delo v pravem pododseku, ki se bo pečal za rešitev jezikovnega vprašanja pri državnih uradih. Po sklepu delegacijskega zasedanja se šele prične resno delo v poslanski zbornici. Z ozirom na nebroj gospodarskih predlogov, ki čakajo rešitve v poslanski zbornici, bo neki vlada dovolila, da traja parlamentarno zasedanje, dokler časa želi večina zbornice. Kar je pa najvažnejše in jedino merodajno za delovanje drž. zbora, je baje vladina izjava, da parlamentarni položaj ni tako resen, kakor se splošno slika. S to vestjo se v čeških krogih gotovo ne strinjajo. Prvi voditelji mladočeške stranke namreč izjavljajo, da prej ni misliti na mirno delo v zbornici, dokler vlada ne ustreže češki zahtevi, ki je sedaj v prvi vrsti na dnevnem redu.

Poslanec dr. Katzl pred svojimi volilci. Minuli torek zvečer je imel bivši finančni minister dr. Kaizl v Karolinovem dolu volilski shod, na katerem se je posebno obširno izrazil o notranje-političnem položaju. Govornik je pričel z ilustracijo avstrijskih razmer za Badenijo, prešel nato na jezikovne navedbe, njih prepoved ter iz te naravno izvirajočo taktiko mladočeškega kluba v državnem zboru. O »zde« demonstracijah se je izjavil poslanec, da niso bile umestne, ker jeden sam rezervist ne more rešiti tega vprašanja, ako donese še večjo žrtev. Nadalje se je mudil dr. Kaizl pri točki pravne konference. Avtor znanih besedij o »papirnatih stenah«, ki baje še loči Čeha in Nemce, na tem shodu ni več govoril tako optimistiški o češko-nemški spravi. Tudi pri njem se je pojavil že velik dvom glede omogočenja

LISTEK.

Na Vestfalskem.

Piše J. Knific.

I.

Kolin ob Renu, 28. marca.

Kruti boj za obstanek, skrb za vsakdanji kruh je privedla na tisoče delavcev Slovencev iz domovine v daljno daljno tujino, na Vestfalsko in v Porenščino. Na deset tisoč se ceni njih število. V takozvanem »Ruhrkohlengebiet«, med porenskim Essenom in vestfalskim Dortmundom, je vsa zemlja takorekoč spodrita in spodkopana. In v teh rudnikih dela tudi na tisoče slovenskih rok . . .

Dobro je preskrbljeno za telo teh delavcev — imajo baje precej dobre plače — slabo pa je poskrbljeno za njih duše. Beseda božja se jim deli v trdem nemškem jeziku, katerega nekateri komaj umejo; o slovenskem pastirovanju pa niti govora ni. In da bi ti naši rojaki v tujini opravili vsaj dobro velikonočno spoved, zato je odšel lansko leto med nje gospod dr. Krek; šla sta pa tudi o božiču na Nemško frančiškana o. Ananija Vračko iz Brežic in o. Konrad Mesar iz Jaske. Ker pa so o postnem času in sploh v letošnjem letu oo. frančiškani preobloženi z misijoni v domovini, sem se

v pomoč ponudil jaz, ki imam mesec dni dolge počitnice.

Spominjam se, s kolikim zanimanjem sem lansko leto prebiral »vestfalska pisma«. Saj kdo bi se tudi ne zanimal za svoje rojake, ki se daleč od svoje domovine trudijo in poté, da preživé sebe in svojo družino. Zato mislim, da bodo marsikoga zanimala tudi te-le vrstice. Ne bom se spuščal v visoka politična in socijalna vprašanja, kakor jih obdeluje dr. Krek v svojih »vestfalskih pismih«, marveč priprosto hočem pripovedovati svoje dogodke, prijetne in neprijetne.

Sedaj sem tu. O ti prelubi moj Kel-morajn! Drag si mi, ne samo ker si lepo mesto, marveč veliko več zato, ker so k tebi romali naši pradedje, romali k relikvijam sv. Treh Kraljev. V čudovito krasni stolnici sem bral danes sveto mašo. In molil sem za naše ljube vestfalske Slovence, molil za drage rojake v domovini. V cerkvi, kjer ležé ostanki svetih Treh Kraljev, sem pa molil tudi za naše liberalce, da bi tudi njim prisijala zvezda, ki bi jih iz teme poganstva in protiverstva pripeljala v Betlehem.

Pastorirati, da; toda k temu je treba dovoljenja: cerkvenega in vladnega.

Slovenci na Nemškem spadajo v tri škofije: kolinsko, münstersko in paderbornsko, in od vseh mi je treba dobiti cerkveno jurisdikcijo. Knezoškofijski ordinarijat v Ljub-

ljani mi je dal posebno priporočilno pismo, in s tem pismom sem se obrnil najprej na vč. g. Antona Florena, kaplana v Sodingen-u na Vestfalskem, s prošnjo, naj mi preskrbi potrebno cerkveno dovoljenje v Paderbornu. In res, nekaj dni pozneje dobim od istega gospoda zelo prijazno pismo, v katerem se mi naznanja prošeno dovoljenje.

V Kolinu sem se danes zglašil osebno pri generalnem vikarju dr. Kreutzwaldu. Prav prijazen gospod, z veseljem je ugodil moji prošnji. — V Münsteru si jo poiščem pismeno.

Treba pa je tudi vladnega dovoljenja, sicer me vsak trenutek lahko primejo in peljejo, kamor ne bi šel rad. O ti preklicana pruska vlada ti; koliko potov in pisarjenja sem imel že zavoljo tebe, in vendar dovoljenja še sedaj nimam v žepu!

Že pred davnim časom sem se obrnil na avstrijski konzulat v Berlinu. V par dneh dobim odgovor: »Vašo vlogo z dne . . . smo poslali na avstrijski konzulat v Kolinu kot jedino pristojni oblasti v Vaši zadevi.« Torej v Kolinu je romala moja prošnja; tudi prav. Čakam in čakam, pa ne pričakam ničesar.

Pred nekaj dnevi sem se zopet obrnil na konzulat: »Izposlujte mi kolikor mogoče hitro vladno dovoljenje, če treba telegrafičnim putem. Pridem osebno po-nje.« In res,

javi sem se danes dopoldne, toda dovoljenja še ni.

Komaj stopim v urad, že se oglasi prijazen, mlad uradnik: »Vi ste gotovo gospod K. Jaz sem Prohaska, tajnik tukajšnjega konzulata. Poslali smo Vašo zadevo avstrijskemu poslanstvu v Berlin in dobili smo ta-le telegrafičen odgovor: »Zadevo . . . sem izročil ministerstvu; odgovora še nisem prejel. Gospod K. naj počaka pri Vas. Szögyeny.« Kaj storiti? Počakati seveda. »Pridite popoldan,« mi dé gospod Prohaska; »prišel bo konzul, s katerim morate govoriti o tej stvari.«

Stopim h knezoškofijskemu ordinarijatu. Ko čakam v predsobi generalnega vikarja, vstopi nihče kakor tajnik, gospod Prohaska. »Gospod konzul bo takoj prišel v urad in želi z Vami govoriti.« Peljeva se na konzulat.

Dober človek ta gospod Prohaska. Rodom je Čeh; to se mu pozna tudi na govoru. In ko bi mi ne bil povedal sam, uganil bi bil i jaz, da se po njem preliva slovanska, češka kri. Konzul je trdil o njem, da je »Erzböhme«, kar pa seveda ni verska resnica. Pripovedoval mi je, kako da je baš avstrijski konzulat preobložen z delom. Pod nj spada več kot tisoč Avstrijcev. In za vse te skrbeti, to ni mala stvar. Ravno ta dan je bil nabor Avstrijcev. »Prav krepki ljudje

zblizanja mej Čehi in Nemci. Temu seveda niso krivi mladočeški poslanci, ki ne zahtevajo prav ničesar drugega nego kar je po zakonu zamčeno vsakemu avstrijskemu narodu, pač pa brezobzirni nemški zaupniki, ki smatrajo za največjo krivico nemškemu narodu, ako se mu hoče vzeti le drobtino po krivici pridobljenih predprav. Poslanec opisuje nadalje razpravo o predlogi glede vojaških novincev ter razloge, ki so dovedli mladočeško delegacijo do tega, da je v tem vprašanju opustila obstrukcijo. Konečno dr. Kaizl pojasni nadaljne točke češkega programa in izjavlja, da bodo poslanci v državnem zboru tako dolgo vztrajali v opoziciji oziroma brezobzirni obstrukciji, dokler se češčini ne pripozna popolna ravnopravnost v šoli in uradu.

O galiskem šolstvu je bil te dni razgovor v deželnem zboru v Levovu. Govorili so razni poslanci, posebno od strani opozicije, ki je opozarjala, da šolstvo še vedno ni tako uravnano, kakor bi moralo biti. Na versko-nravno vzgojo se gleda še vse premalo, posebno pa na popolno ločitev krščanskih od židovskih otrok. Posl. Stojalovski in drugi so pri tej priliki kazali na preosnovno dunajskih šol, ki je tudi bila mogoča v okviru sedanjih zakonov. Seveda se večina ni ozirala na take opravičene zahteve, zatrjujoč neprestano, da ni vzornejših šol nego so one v Galiciji. Tej izjavi je mej drugimi pritrdil tudi poslanec žid Löwenstein in mora toraj biti resnična. Similis simili gaudet velja pač tudi za juda in njegovo šolsko ureabo.

»Köln. Zeitg.« o uvedbi ruskega jezika na nemških srednjih šolah. Kako neutemeljena je gonja naših ultragermancev proti nasvetu, naj se na nekaterih srednjih šolah uvede ruščina kot učni predmet, kaže najbolje obširni članek, ki ga je objavila te dni »Köln. Zeitg.«, kateri pač ne moremo očitati panslavizma, in kateremu povzamemo nastopne misli: Nemčija bi se morala živahno zanimati za ruski jezik. Rusija je nam največja sosedna država, ruska industrija je velika, Nemcev je že mnogo v velikih ruskih mestih. Jedin in najboljši podjetnik v Rusiji je z malo izjemo država sama. Nje velika vojaška moč kaže potrebo znanja ruščine tudi za našo armado. Pred nekaj leti se je že poučevala ruščina na naši vojaški akademiji, toda pokazalo se je, da je bilo in je žal še preveč strahu. Marsikaj bi se spremenilo na bolje, ko bi se poučevala ruščina na srednjih šolah vsaj fakultativno; koristi bi imeli od tega v miru ne samo trgovci in industriji, marveč tudi vojna uprava in častniki. Poleg vojaških zavodov se pečajo sedaj z ruščino še na tehnični višji šoli, na Humboldtovi akademiji in na trgovskih nadaljevalnih šolah. Kjer je pouk ruskega jezika dostopen širšim slojem, se ne prestando množiti število slušateljev. V skupnem je število ruskih kurzov v primeri s potrebo

so to,« mi je zatrjeval gospod Prohaska, »postave, kot da bi jih vlil.«

Čakam v uradu nekaj časa, kar vstopi konzul Štefan Ervin pl. Lippert - Landberg. Lep, mlad človek. Vsedevala se na naslonjačo. Kdo bi si mislil, da so ti ljudje tako prijazni! In naš konzul v Kolinu je najprijaznejši, najljubeznivejši človek na svetu. Rodom Mažar, kjer ima svojo graščino, je služboval 15 let v Rumuniji, v Krajovi.

Lansko leto pa je bil »transfëriran« v Kolin. Zares, dober človek to, odločen katolik, toda — uradnik; v tem je izražena vsa njegova karakteristika. Bil je pred nekaj leti z ogersko deputacijo v Rimu pri svetem Očetu, o katerem je govoril zelo spoštljivo.

Govorila sva dolgo časa. Pripovedoval mi je o najrazličnejših stvareh. Razjašnjeval mi je moje zadevo; svaril me pred Poljaki in politikovanjem; njegov stalen refren je bil: »Nur keine Politik!« Slavil je moj namen kot veliko in lepo delo krščanske ljubezni, in kazal tudi precejšnjo vednost v verskih stvareh. Koncem jedournega razgovora pa me je povabil, naj idem k njemu na kosilo. Sprejel sem povabilo in peljala sva se prav do konca mesta, kjer ima konzul v najemu prav lepo vilo.

»Milostiva gospa« konzulova je baš bolna na influenci, torej se jej ne morem

nezadostno. To vedo najbolje učitelji ruščine v Berlinu. — Tako približno sodi nemški list. Kar velja o Nemčiji, velja bržkone tudi o naši državi, o naši armadi in morda tudi o Češki. Toda v Avstriji je vsak panslavist, ako zahteva, kar smatrajo za koristno v Prusiji. Naši Germani zahtevajo tako.

Francija dobi kolonijalno armado. Francoska poslanska zbornica je te dni z veliko večino vsprejela načrt, katerega ji je predložila tedanja vlada že pred najmanj leti in ki zahteva, da se ustanovi primerna kolonijalna armada. Sicer v sedanjih dneh, ko se »tako splošno« misli na popolno razoroženje, misel o ustanovitvi nove kolonijalne armade ni povsem na mestu, toda dokazano je, da bi jo bila Francija že dolgo potrebovala in jo tudi še bo potrebovala, ako hoče izvesti svoj kolonijalni načrt. Ako si hoče utrditi posest v sedanjih naselbinah in si pridobiti novih, mora Francija poskrbeti za nove moči, ki so res porabne v ostalih delih sveta, ne tako kakor domače na Madagaskarju, ko jih je že pred prvim strelom toliko umrlo, da se niti tretji mož ni vrnil. Načrt bi bil morda že poprej postal zakon, da ni bilo prepira mej vojnim, pomorskim in kolonijalnim ministrom, kdo bo gospodar nad novo armado. No, zbornica je dala to prednost prvemu možu in s tem je zadeva rešena.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 12. aprila.

Prirejajte Slomščekove slavnosti!

Živimo v stoletnici rojstva največjega slov. škofa, A. M. Slomškega. Drugi narodi slavijo svoje velike može, proslavljamo jih tudi mi. V osebnosti Slomščkovi so vtelesene vse one visoke ideje, ki so edine zmožne osrečiti in vzveličati naš narod, storiti ga močnega in plemenitega. Našim narodnim društv. se nudi letos lepa prilika, da s prireditvijo posebne slavnosti skažejo svojo hvaležnost možu, ki je s svojim neumornim delom na narodno-političnem, na slovstvenem, šolskem in cerkvenem polju utemeljil vseobči na predek našega naroda v pretečenih 50 letih, kateremu po vsej pravici pristoji naslov največjega Slovenca. Posežite rodoljubi po njegovih krasnih spisih, srkajte iz njih sveto navdušenje za Boga in domovino, učite se iz njih, kako se ustvarja in na kateri podlagi dela trajne, neminljive vrednosti za narod slovenski. V Slomščekovih spisih najdete nebroj krasnih temotov za svoje govore. Iz njegovih spisov odseva tolika ljubezen do Boga in do sv. cerkve, tolika ljubezen in navdušenje za narod slovenski, da nam je Slomšek zares najkrasnejši vzor dvojne ljubezni do Boga in do domovine, zajedno pa tudi vzor vsestranski delavnega rodoljuba. Društva slovenska širom domovine naše, torej na delo! Mnogoštevilne proslave Slomščkove stoletnice naj vsepovsod služijo k utrditvi pravega katoliškega in narodnega

predstaviti. Dva sinčka bivata pri materi. Kosiva torej sama. Strežnik »Wilhelm« nama servira. Pijeva dobro francosko vino. In tedaj se še le razveže konzulu jezik. Pripovedoval mi je o svojih zgodah in nezgodah. Strasten turist in lovec je. Bil je že na Bledu; čudil se je njega lepoti. Prehobil je s svojo gospo triglavske gore. Zanimala ga je postojinska jama; cirkniško jezero: o njem je čul že mnogo; moral sem mu vse razlagati na drobno.

»Ko sem dobil v roke Vaše pismo, sem se — bal,« mi je dejal. »Ko pa vidim Vaše mlado obličje in Vaše odkritosrčne oči, me je minul ves strah.« Oh ti politika, kako se te boje nekateri ljudje, boje posebno Prusi! Mari stoji na tako slabih nogah slavno nemško cesarstvo, »železno« prusko kraljestvo? Peščica Slovanov, pa toliko strahu vsled njih!

Govorila sva še mnogo, a vedni refren: »Nur keine Politik!« Svetuje mi, naj ostanim v Kolinu toliko časa, da dobim vladno dovoljenje. Povabi me, naj se nazaj grede zopet zgledam pri njem, »pa bodete zopet pri meni na kosilu, zopet bova prekramljala jedno popoldne.«

Poslovim se. Res, ljubezniv človek to, da že dolgo nisem dobil tako prijaznega človeka! Da bi le tako ne silil pri vsaki besedi na dan — državni uradnik!

mišljenja, naj glasno govore k srcu našemu ljudstvu, naj mu kažejo edino pravo pot k častni in večni sreči. Na dan torej s Slomškovimi slavnostmi! Kdor svojih slavnih prednikov ne časti, njih vrli naslednik biti ne zasluži.

Romanje v Rim. Romarjev se je nabralo na 610; kdor se je poprej sicer zglašil, denarja pa ni poslal, smatra se kot nevedeleženec. Romarjem smo v Rimu vsem preskrbeli hrano in stanovanje; samo tri osebe želele so si stanovanje brez hrane (če bode mogoče); 7 oseb plačalo pa je le voznino, za vse drugo si skrbijo sami. Romarje smo razdelili na 18 velikih skupin z mnogimi malimi skupinami, kakor so vdeleženci se oglaševali, da žele potovati in bivati s to ali drugo osebo. — Iz Ljubljane odidejo romarji 23. aprila v ponedeljek po beli nedelji okoli 9. ure zjutraj, sploh ob času, da bodo romarji zjutraj prišli v Ljubljano, ne da bi morali prenočevati v Ljubljani. Ura se bode tri dni poprej natanko določila, ko se z domačo železnico dogovorimo. Pot imamo dvojno pred seboj: ali na Gorenjsko, ali na Gorico; odločilo se bode tekom jednega tedna. Opozarjamo pa vse vdeležence iz Koroške (20 jih je) da naj ne hodijo na Ljubljano, ampak na Pontebbo in tam nas počakajo, če gremo po Gorenjski strani; če se pa mi obrnemo na Gorico, pripeljejo naj se do Udine in tam se združijo z nami. Iz Pontebbe se odpeljejo ob pol 3. uri in so v Udine po 5 uri. Mi z našim vlakom iz Gorice bi pa prišli tja ob pol 6. in odšli ob 1/2 7., torej za vse dovolj časa. Istotako bode za romarje, ki pridejo na postaje Št. Peter, Rakek, Nabrezina (teh je 27) bolje, da se peljejo na Gorico. Cormons, kakor pa čez Gorenjsko na okolo in nazaj na progo Cormons-Udine. Tem vdeležencem, kakor tudi Koroškim se bode vplačani, relativni znesek povrnil. Torej pozor! Osebna sporočila tudi še pridejo ob svojem času. Okoli 4. ure popoldan pridemo na italijanska tla, prestopimo na drugi vlak in potem vedno naprej do Loretto, kamor pridemo okoli 5 ure zjutraj. Ob 11. uri dopoldan odrinemo in ob 5. uri smo v Assisi, ob 9. zvečer stran in ob petih zjutraj v sredo smo v Rimu, kjer bode že par gospodov čakalo, da nas po poprej označenih skupinah razvrste na določena stanovanja. V Rimu ostnemo 6 dni; potem se vrnemo v domovino, najbrž zopet s skupnim vlakom, ker nas bode gotovo toliko število, da se nam bode rado vstreglo; doplačevati ne bode treba ničesar. Kdor bode hotel pa raji nazaj grede sam na svojo roko potovati, prosta mu volja. V Rimu ima vsak dan svoj določen načrt; nobeden ne bode v zadregi, kaj bi počel; v rokah bode imel tiskani program, zraven sebe domačega gospoda načelnika, vsi skupaj pa šest gospodov, ki Rim dobro poznajo, da bodo gospodom načelnikom zaznamovali od časa do časa pot. Prvo jutro, ko se enkrat vredimo in okrepčamo, gremo najprvo v velikansko cerkev na grob sv. Petra, potem na holmec Janikel, kjer imamo najkrasnejši razgled po celim Rimu in celi njegovi okolici. Popoldan začnemo pa naše pobožnosti. Razdeljene so tako, da bomo zraven tega ogledali si mnogo za katoličana znamenitih in svetih stvari, med drugimi: sv. stopnice, po katerih je šel naš Zveličar k Pilatu, velik del sv. križa, eden žebelj, napis križa, del križa desnega razbojnika, jaslice Gospodove, podzemeljsko kato, kjer je bil sv. Peter zaprt, verige, v katere je bil vklejen, »Tri studence«, kjer je bil sv. Pavel obglavljen, katakombe itd. itd. V saboto popoldan sv. spoved v cerkvi sv. Petra. V nedeljo skupno sv. obhajilo, potem zajutrek v papeževi palači Vatikan in potem avdijenca pri sv. Očetu; če v nedeljo ne, pa gotovo v ponedeljek. Trojna pot: 1. na grob svete Neže in k sv. Lovrencu, 2. v katakombe in 3. k sv. Pavlu je jako daleč; v Rimu so nam nasvetovali vozove, poslužite se jih, kdor vtegne žrtvovati jedno krono za enkrat. V ponedeljek po noči ali terek zjutraj odrinemo iz Rima; na grobu sv. Antona v Padovi se vstavimo, drugje ne; če se pa vsi oglašijo za Benetke, pohitimo tudi tja. Toliko za sedaj! Jestvin si vzame lahko vsakdo s seboj, kolikor potrebuje za svojo osebo; če bi bile na meji kake sitnosti, pomagali bodo voditelji; opozarjamo pa, da mora plačati mitnino (col), kdor si preveč vzame.

Duhovniki naj ne zabijo talarja; rabili ga bodo pri avdijenci; na potu so lahko, kakor hočejo; kdor nima prtljage rad s seboj, vzame naj samo talar pa havelok; vender je pa talar po cestah nepripraven. Celebret ima že vsak naročen; dobi ga pred odhodom v Ljubljani. Druge potankosti prihodnjic. — Romarske skupine objavimo jutri. — Rav-nokar se je tudi odločil, da ne gremo na Gorenjsko, marveč na Goriško stran in sicer že določeni dan ob 10. uri dopoldne. Odbor.

Umivanje nog v Ljubljani. Starčki, ki jim je danes premilostni gospod knezoškof Anton Bonaventura umil noge, so sledeči: Novak Jancz iz Hinj 89 let, Zajo Jože iz Višnje Gore 86 let, Blažir Miha iz Strazišča pri Kranju 80 let, Klama Mat. z Vrh-nike 81 let, Jereb Janez iz Podgorja pri Kamniku 78 let, Kelemina Matija iz Ormoža 77 let, Vovk Janez iz Žužemberka 79 let, Urbinec Jurij iz Šmarja 76 let, Mrzlikar Gregor iz Št. Jošta nad Polhovim Gradcem 76 let, Primec Janez 75 let, Starman Luka 74 let, Anžur Štefan iz Sostrega 70 let. — Skupna starost vseh starčkov znaša 941 let. — Skupna starost lanskkih starčkov je znašala 932 let. Razun dveh, in sicer Jan. Kopača iz Preske in Mat. Koščaka iz Šmarja, mestu katerih sta letos prišla Luka Starman in Janez Primec, so bili že vsi pri lanskem umivanju.

Umivanje nog v Mariboru. Starčki, katerim je lavantinski knezoškof danes umil noge, imajo naslednjo starost: Franc Matuš-kovič 89 let, Miha Rajsp 89 let, Št. Ribič 82 let, Simon Mlinarič 80 let, Edvard Proj 80 let, Jurij Weingerl 77 let, Jakob Waidacher 76 let, Jakob Lechner 76 let, Anton Kisslinger 74 let, Janez Deutschmann 71 l., Jožef Drescher 70 let, Miha Koren 68 let. Skupna starost vseh je 932 let.

Duhovne vaje. Iz Celovca, dne 10. t. m. Po znanem ukazu naučnega ministerstva bi se imele na srednjih šolah vršiti te dni duhovne vaje za srednješolsko mladino. Na Koroškem so imeli take vaje pa samo gimnazijci v Celovcu. V Beljaku so profesorji duh. vaje že koncem prejšnjega šolskega leta odklonili. Na celovski realki je veroučitelj predlagal vaje pri dež. šol. svetu. Ta pa je izjavil, da v tej stvari — ni kompetenten! Nato je učiteljski zbor soglasno zoper veroučitelja sklenil, da se duhovne vaje ne smejo vršiti! Kajpak; to bi moglo mladini, ki je od dne do dne bolj razposajena, bržkone »škoditi«. — Tudi »Fr. St.« morajo v to zadevo vtikati svoj nos. Prav po — »svoje« se vjedajo ob gimnazijskih profesorjih, češ, da ti s tem podpi-rajo samo nazadnjaštvo! Stara pesem, da je vsak »nazadnjak«, kdor slepo ne stopa za izvoljeno kliko!

Udanostna izjava sv. Očetu. Vsa ona bratska društva in č. posamne osebe, ki so dobile podpisovalne pole za udanostno izjavo sv. Očetu, se uljudno prosijo pole vsaj do ponedeljka 16. t. m. izpolnjene nazaj poslati. Na pozneje poslane pole se ne bode moglo več ozirati. Del. tajništvo Kat. Dom.

Iz Novega mesta. Po večdnem silnem deževanju se je danes zjasnilo in na Gorjancih vidimo obilo novo padlega snega. Krka je hudo narasla in včeraj (10.) odnesla posestniku Mogoliču kravo, vredno 180 gld.

Pojasnilo. V šte. 47 »Slovenca« objavil je g. Fajgelj po »Orgel- in Pianobau-Zeitung« jako neugodno oceno Mauracher-jevih orgelj v Gradcu. Mestni župnik in prošt graški g. Jos. Frühwirth nam je pa sporočil, da je bil naš poročevalec najbrže mistifikovan. Orglje mestne župnijske cerkve v Gradcu namreč niso bile lani nove marveč le predelane. Pedal nima 6 ampak 9 registrov, pozavna ni 8 ampak 16stopna ter tudi ne provzroča nobenega hreščanja, marveč je uprav ta najboljši del orgelj. Mehanizem, ki je popolno pneumatisk, izvrstno in precizno posluje. Vsi tukajšni strokovnjaki so polni hvale o tehniki in intonaciji. Tudi je razmerje med glavnim stranskim manualom tako urejeno, da pospešuje raznovrstnost v igralnih kombinacijah. — Sploh pa vsa Fajgeljnova ocena kaže, da se je dal zmotiti po oceni starih orgelj iz l. 1884, kar je tem bolj gotovo, ker »Orgel- in Pianobau-Zeitung« sedaj več ne izhaja. Sodba starih orgelj, katerih ocena pa tudi ni prava, ne more veljati tudi za bistveno popravljene nove orglje,

o katerih se splošno strokovnjaki jako lakavo izjavljajo. Ako si prilično g. Fajgelj te orglje ogleda, bo gotovo tudi on pritrdil tej sodbi.

Iz mestnega šolskega sveta ljubljanskega. O rednej seji 20. marca se poroča: Razgovarjalo se je o neki pritožbi do c. kr. dež. šol. sveta v zadevi razpravnega jezika pri sejah mestnega šol. sveta. Sklenilo se je, da mestni šolski svet deželnemu šolskemu svetu primerno označi svoje pravice in svoje stališče napram tej pritožbi. Zadeva dvojezičnih napisov na mestnih nemških ljudskih šolah se odstopa mestnemu magistratu, da preskrbi kredit za stroške. Reši se prošnja nekega pomožnega učitelja, da bi smel pred postavnim rokom delati izpit o učni vsposobljenosti, ter podeli dvema učiteljicama po tretja, jednemu učitelju pa četrt službena starostna doklada. Glede na hospitacije se je vsled dež. šol. sveta razpisal moral v nekaterih točkah preurediti pravilnik in se bode vnovič predložil deželnemu šol. svetu. Dalje je bil sprejet predlog da se vsled velike množine učenk dež. šol. svetu priporoči razširjenje mestne deklishe nemške šestrazrednice v osemrazrednico. Reši se pritožba zoper neko učno moč. Nkega učitelja, ki prosi denarne podpore, se je toplo priporočilo deželnemu šolskemu svetu. Dvema učencema in štirim učenkam se je odobril odpis ukovine; jedna v Šiški bivajoča učenka pa je bila vsprejeta v mestno šestrazrednico. Konečno je mestni šol. svet sklenil opozoriti vodstva šol, da v Ljubljani službujoče že izprašane radovoljke, oziroma pomožne učiteljice pozovejo, naj se bolj zanimajo za izpraznjena mesta na deželi, kakor se je to godilo dosedaj.

V Sp. Šiški nadomestuje župana g. Josip Vodnik. Odstopivši župan je nerednosti svojega tajnika vse poravnal. Ko je zadnjič ustrelil na Gradu radi ognja na Karlovski cesti, leteli so nekateri Šišenčani za Koslerjev zid gledat, ako se ni ustrelil tajnik Kržišnik.

V Mariboru je umrl č. gosp. Franc Janežič, cesarski svetnik, knezoškofijski konzistorijalni svetnik in vpokojeni profesor veronauka na c. kr. učiteljski pripravnici. Dosegel je starost 71 let. Pogreb je bil danes ob 2. uri popoldne. Blagi rodoljub naj počiva v miru!

Shod na Štajerskem. Na velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne bodeta v Bišu v gostilni Gomzi poslanec dr. Gregor in dr. Jurtela poročala svojim volilecem.

Občinski zastop na Rečici je sklenil izjavo, s katero popolnoma odobruje izstop slovenskih poslancev iz štajerskega deželnega zbora. Oglasite se vsi slovenski občinski zastopi!

Duhovniške spremembe na Štajerskem. Gospod Franc Valenko, kaplan pri Sv. Tomažu pri Veliki Nedelji, pride kot provizor v Polenshak in P. Stanislav Dostal, duhovnik nemškega viteškega reda v Ljubljani, pride kot pomočni duhovnik v Ormož, k Sv. Tomažu pri Veliki Nedelji pride kot kaplan Karol Majner iz Velke. — Razpisana je fara v Polenshaku do 15. maja t. l.

Zdravniki deželnih bolnišnic na Štajerskem so prosili dež. zbor za povišanje plače in preskrbljenje za starost. Vseh dež. bolnišnic na Štajerskem je 14, in ker so zdravniki skoro sami nemški nacionalci, se jim gotovo ustreže.

V Gradcu je umrl bivši kapelnik godbe 27. pešpolka Anton Gretsche, dobro znan tudi Ljubljancem.

Vsled deževja je del železniške proge od Radgone naprej poplavljen ter je dotični del zaprt prometu.

Dobra žena. Poročali smo o žalostni smrti celjske mesarice Alojzije Selak, poprej Kranjc, po dom. Cestnak, katero je zadel mrtvoud ter je padla v nek jarek, kjer jo je dohitela smrt. Pokojna je bila tako dobra žena, da je bila 300krat krstna in 186krat birnska botra.

Efektno tombolo s 1400 srečkami po 20 h je dovolilo ministerstvo gas. društvu v Kor. Beli.

Pri naboru v Žužemberku je bilo 9. t. m. od 149 mladeničev potrjenih 26 ali 17,4 odstotka.

Nagla smrt. V Gorici se je zgrudil v Gosposki ulici na tla neki Blaž Cučak, baje iz Sv. Petra na Pivki. 70letni mož je

skoro na to v bolnici usmiljenih bratov izdihnil

Prijazne razmere na Goriškem. Državno pravdnštvo v Gorici je nastopilo kazensko pot proti lastniku „Soče“ Andreju Gabrščku radi pretilnega pisma, katerega je pisal g. Andrej dr. Gregorčiču. V pismu je Gabršček žugal dr. Gregorčiču, da bode pozabil na svojo rodbino in si bode proti dr. Gregorčiču iskal „zadoščenja“ sam.

Umrl je v Trstu bivši okrajni glavar v Pulju vitez Conti. Mož z izrednimi zmognostmi je bil namenjen za mesto tržaškega namestnika, a se mu je pri neki seji trgovske in obrtne zbornice omračil dub, da je pričel deliti preplašenim svetnikom razna odlikovanja in visoke službe. Smrt je naredila konec njegovim bolim.

Za hrvatski jezik. Dalmatinski deželni zbor je sprejel resolucijo, s katero se zahteva od vlade, da hrvatski jezik uvede kot službeni jezik v notranjem uradovanju.

Preiskava mej gimnazijci v Mariboru je radi samomora tretješolca Bernardija končana in je bilo nekaj njegovih tovarišev strogo kaznovanih, dobili pa pri preiskavi niso nobenega tajnega nemškega društva, niti »Walhalle« niti »Teutonie« niti »Alemanije«. — Kadar se zopet kak dijak ustrelil, tedaj se poklicanim krogom morda vender-le zasveti.

Velikonemška agitacija se v Celovcu nadaljuje. Celovski občinski svet je sklenil, da odda za julij mestno gledališče brezplačno igralcem iz Draždan. Avstrijski nemški igralci so Celovčanom že premlenkostni.

„Denkschrift“ Celjanov. Celjski magistrat je izdal neko »denkschrift«, v kateri opisuje »napad« Čehov na Celje dne 9. in 10. avgusta 1899. Ako »Deutsche Wacht« pravi, da je ta spis »unparteiisch«, si vsak lahko misli, koliko farbarije in nemške zvižčnosti je v njem. »Denkschrift« bodo Celjani poslali v Nemčijo, kjer mislijo ž njo ganiti nemška srca, da pade kak groš za »Deutsches Heim«.

O Frančičevem begu se nam še poroča iz Novega mesta, da je na svojem domu dal vsem begunom potrebne obleke in za pot denarja pa suhega mesa. Njega in tovariše so že sledili v Brusniški hosti, a zaman. Najbrž so se obrnili čez Gorjance na Hrvaško. Frančiča so, kakor znano, nedavno zopet potegnili v preiskovalni zapor, ker ga je izdal cigan Simon Held, da je njemu in drugim tovarišem v ječi priznal, da je ustrelil 14. nov. l. l. svojo ženo.

Povodenj, ki razsaja sedaj po raznih krajih, ima sešebno zle posledice na progi Tyrnau-Kutig na Ogerskem. Voda je spodnesla železniški most in tako se je predvčeraj primerila nesreča, da je stroj osebnega vlaka pogreznil se v valove in z njim jeden voz prvega razreda. Šest potnikov se je rešilo, kurilec se je rešil. Na Štajerskem je okolica mesta Fürstenfeld podobna jezeru. Voda sega skoro do oken. Železnična proga je podkopana. O velikih povodnjih se poroča z Moravskega in Draždan. Z Dunaja se poroča, da je povodenj v močlinski okolici povzročila ogromne škode. Do Neudorfa je voda vse poplavlila. Drevesa je pulila s koreninami, porušila mostove in mnogo hiš. Požarne brambe so bile celo noč na delu.

Ljubljanske novice. — Umrl je ključavničarski mojster Andrej Uranič, katerega je nedavno zadela kap. — Nogo zlomil si je nocoj po noči na Bregu trgovca s klobuki I. Soklič. Ko se je vračal domov, je padel. Kosti so se mu popolnoma zdrobile. — Fucali so včeraj za vodo dečki s tolikim ognjem, da so si segli v lase in se pošteno nabili. Ohladila jih je policajeva roka. — Konfiscirali tehtnice so včeraj nekaterim ženskam, ki so med prodajale. — Predovičevih pobiralcev smetij k strankam ni čisto po več dnih. Jeden je baje zarotil se neki stranki: »Če mi ne daste za cigare, pa ne bom smetij pobral«. — Ukral je natakariči M. Bukovnik v Kolodvorskih ulicah št. 7 »pri angelju« nek zidar dve škatli cigaret. — Na Žabjak je prišel neprostoovoljno stanovat šišenski obč. tajnik Keržišnik. V Šiški so mu radi raznih praktičnih nerednostij odpovedali stanovanje. — Povožil je danes popoldne pred magistratom nek mesarski vajenec staro ženico. Vajenca in

ženico so vzeli stražniki na magistrat. 58 letna ženica je doma iz Št. Ruperta na Dolenjskem in se piše Merkič ter opravlja baje službo potovke. Z rešilnim vozom so jo prepeljali v bolnico.

Ulom na Studencu. Danes so imeli pri Kresonu na Studencu neljubega gosta. Ulomil je v hišo tat ter ukral 700 gld. S to svoto se pa ni zadovoljil, nego je skušal dalje z raznimi ključi pridobiti si še kaj za obsežno svojo malho. Pri delu ga je dobila dekla, ki je pričela klicati na pomoč. Tat se je kričanja zbal in je utekel. Pazniki iz blaznice so ga ujeli in izročili orožnikom.

Praznovanje 1. majnika je vlada prepovedala in je dotične naredbe poslala dež. predsedstvom.

Nov papirnati denar po 20 kron pride meseca septembra v promet.

V Kropi je po dolgoletnem trpljenju umrla gospa Marija Magušar, soproga tovarnarja g. Jurija Magušarja.

Nasledki sladke medicine so se včeraj občutno pokazali na nekem Ljubljancu. Mož se je pri D. napil medicine in postal pri tem sila »švoh«. Da se pokrepča, kupil si je pri D. še jeden frakelj in ga hotel ponesti domov, pa na Jurčičevem trgu so mu noge opešale in mož se je s frakljem položil na trotoar. Mož, ki gleda čez mesec, ga je potegnil v Jenkovo vežo in tekel po rotovško »cizo«. Mej škripanjem »cize« so »ošvohelega« Ljubljancu peljali v dolgem sprevodu na rotovž.

Razbit sod. Pri Schwingshakelnu v »Blatni vasi« št. 30 vozili so včeraj vino in sta dva možička valila vinski sod v klet. Oba sta pa imela precej vinčka tudi v glavi in to vince je bilo močnejše nego nujina volja, privaliti sod v klet. Tako se je zgodilo, da je sod zdrčal izpod njunih rok in jo ubral proti natakariči Celar, katero je močno poškodoval na nogi. Sod se je končno razbil in 370 litrov vinca je šlo rakom zvižgat.

Telefonska in brzojavna poročila.

Praga, 12. aprila. V kraju Klappai se je sesulo sinoči 14 hiš. 6 drugih hiš je v veliki nevarnosti.

Praga, 12. aprila. (C. B.) Vsled usada se je dosedaj (ob 1. uri pop.) v Klappai podrlo 52 hiš. Mnogim hišam preti še velika nevarnost. Večji del vasi je izgubljen.

Šopronj, 12. aprila. V občinah Szt. Andras in Sabor se je podrlo 50 hiš.

Bruselj, 12. aprila. Kralj Leopold je podaril deželi vse svoje nepremakljivo premoženje. To je sporočil včeraj zbornici ministerski predsednik.

Vojska v Južni Afriki.

Vest o velikem angleškem porazu pri Markatsfonteinu, pri katerem so Buri ujeli celo 900 Angležev in je mogel uteči le neznoten del, se potrjuje od vseh mogočih strani, le lord Roberts molči kakor grob in ne skuša poslati v svet niti nobenega demontija. Pač pa mož poroča, da se Buri vsestransko gibljejo, in nekako nehote demontuje vest o burskem porazu pri Wepeneru, poročajoč, da se je z nova vnel ljut boj in da so Angleži povzročili Burom samo velike izgube. Mož toraj ne govori o porazu, o katerem bi pa gotovo vse drugače sporočal, ko bi bil res tak, kakor se je sprva javljalo.

Zelo značilna je Robertsova vest, da se utrjuje mesto Bloemfontein. Ali se morda niti tu ne čuti več varnega? — Generala Gatacre, zaslužnega »junaka«, je lord poslal domov. Preveč porazov je že povzročil angleškemu orožju. Mesto njega pride menda novinec Poli Carew. Tudi general Buller se je jel gibati, a ne naprej v Oranje ali Transvaal, marveč nazaj preko morja v Kapstadt. Kam jo odrine potem, ni znano, a bržkone ga je pozval na pomoč Roberts, da mu za hrbtom napade Bure v zahodnjem delu Oranje.

Vest o kapitulaciji Mafekinga dosedaj še ni potrjena.

Pariz, 12. aprila. Tukajšnja izdaja »New-York-Heralda« objavlja brzojavko iz Pretorije, v kateri se potrjuje angleški poraz pri Markatsfonteinu.

Bruselj, 12. aprila. Odposlanci transvalske republike Fischer, Wolmaraus in Wessels so se pripeljali v Ne-

apel ter bodo pri raznih evropskih državah pojasnili razmere v Afriki, ki pa niso za Angleže tako ugodne, kakor to pripovedujejo angleška poročila. Angleži so do sedaj izgubili 25.000 mož ranjenih in ubitih, poleg teh jih je 15.000 na raznih boleznih zbolelo ali umrlo. — Odposlanci pravijo, da ni misliti, da bi pred koncem zime, to je do oktobra, mogel Roberts prodirati naprej. — Odposlanci se iz Neapola peljejo najprej v Bruselj.

Newjork, 12. aprila. »Journal« poroča, da je angleška vlada sklenila pogodbo glede nakupa 35.000 ameriških konj za Južno Afriko.

London, 12. aprila. »Daily Mail« poroča preko Laurence Marqueza iz Brandforta 8. t. m. m.: General De Wet je porazil včeraj Angleže pri Markatsfonteinu. 600 je bilo ubitih ali ranjenih, 900 ujetih. Poleg tega so se polastili Buri 12 vozov. Buri imajo pet ubitih in devet ranjenih.

London, 12. aprila. »Daily Mail« poroča, da leži kraj Markatsfontein 8 in pol milj jugovzhodno od Brandforta. Ostanek poražene armade je ubegel v Bloemfontein.

London, 12. aprila. Reuterjev urad poroča iz Aliwalnortha 10. t. m.: Angleške izgube v včerajšnjem boju pri Wepeneru so: 11 ubitih, 41 ranjenih. Boj se je danes znova pričel. Angleži še vztrajajo na svojem mestu.

London, 12. aprila. Lord Roberts brzojavlja iz Bloemfonteina 10. t. mes.: Sovražnik je bil zadnje dni zelo delaven (!). Jeden oddelek se nahaja severno od reke Oranje, drugi napada garnizijo pri Wepeneru, ki se pa hrabro bori in je včeraj povzročila Burom velike (?) izgube.

Bloemfontein, 12. aprila. General Gatacre se povrne v London. Mesto njega prevzame poveljstvo prve divizije general Poli Carew.

Ladysmith, 12. aprila. Buri so pričeli včeraj boj ter streljali z granatami v angleški tabor pri Elandslaagte, ne da bi povzročili škodo. »Dolgi Tom« je zopet na svojem mestu.

London, 12. aprila. Do včeraj ob četrt na 1. uro popoldne vojni urad ni prejel od Roberta nikakega poročila o angleškem porazu pri Markatsfonteinu.

London, 12. aprila. General Olivier vodi velik oddelek vojne proti Smithfieldu.

London, 12. aprila. Iz Durbana poročajo 10. t. m.: Večji del Bullerjeve armade dojde sem, da se od tu odpelje v kapsko kolonijo. Dva polka sta že došla in sta se danes ukrcala. Tudi general Hart gre v kapkolonijo. — »Times« poročajo iz Zwartskopfonteina 9. t. m.: Methuenove čete so se tu ustavile ter se utaborile deset milj vzhodno od Boshofa.

London, 12. aprila. Iz Bloemfonteina poročajo 9. t. m.: Dela pri utrdbah na holmih okoli mesta dobro napredujejo. (!) Dela morajo izvrševati tudi civilisti.

London, 12. aprila. Tukajšnji krogi so nepopisno razburjeni vsled poročil z bojišča o velikem porazu minulo soboto, posebno še vsled tega, ker Roberts niti z besedo ne omenja te bitke, akoravno so došla že njegova poročila o poznejših dogodkih.

Zaročenca.

(I promessi sposi.)

Milanska povest iz sedemnajstega veka. — Laški spisal Alessandro Manzoni. prevel I. B.-č.

(Dalje)

„Dobro! Izvrstno!“ vsklikneta jednoglasno mati in sin ter objameta drug za drugim Gertrudo. Ta ju vsprejme s solzami, katere so si prisotni razlagali kot solze utehe. Potem knez na dolgo in široko razlaga, kako zadovoljno in slavno bode storil svojo hčerko, govori, kako jo bodo vsi častili v samostanu in mej ljudmi; da bode tam kot kneginja, kot zastopnica svoje rodovine; da bode dosegla takoj najvišja dostojanstva, ko bode dosti stara; da bode mej tem le po imenu podložna itd. Kneginja in

kneževič vedno ponavljata svoje čestitke in pritrjujeta. Gertruda je bila takorekoč v sanjah.

„Treba je določiti dan, da gremo v Monzo in razložimo prošnjo opatinji“, reče knez. „Kako bo vesela: Cel samostan bo znal ceniti čast, ki mu jo izkaže Gertruda. Ali — kakaj bi kar danes ne šli tja? Gertruda bi gotovo rada prišla malo na svež zrak.“

„Pojdimo!“ reče kneginja. „Jaz grem takoj vse zaukazat“, veli kneževič.

„Toda...“ zine ponižno Gertruda. „Počasi, počasi“, dé knez, „ona naj odloči. Morebiti danes ni dovolj razpoložena. Mogoče bi raji počakala do jutri. Povej, ali naj gremo danes ali jutri!“

„Jutri“, odgovori lahno Gertruda, ki je mislila, da jej bo mogoče še kaj storiti, ako bo imela časa.

„Jutri“, reče svečano knez; „odločila je, da gremo jutri. Jaz pa stopim vendar k nunskeemu vikariju, da odloči dan za skušnjo.“ Rečeno storjeno; knez odide in gre res (nemajhno ponižanje) k vikariju, kateri mu obljubi, da pride čez dva dni.

Cel dan ni imela Gertruda niti minute miru. Želela bi bila umiriti se po taki razburjenosti, rada bi si razjasnila svoje misli, opravičila si svoje dosedanje ravnanje in uravnala prihodnje. Rada bi vedela, kaj hoče sama, rada bi ustavila za trenotek kolo, ki se je začelo takó naglo vrteti, ko je prišlo v tek. Bilo je nemogoče. Opravila so sledila nepretrgoma, podajala so si roko. Ko je odšel knez, peljejo jo v sobo kneginje, kjer jo njena sobarica po navodilih materinih počese in preobleče. Ni bilo še to povsem dokončano, ko jo pokličejo k obedu. Gertruda stopa sredi priklanjajočih se poslov, ki so na videz veseli, da je ozdravela. Par najbližjih sorodnikov je bilo v naglici povabljenih, da bi se jej klanjali in se radostili ž njo obeh srečnih dogodkov: ker je ozdravela in ker se je odločila za svoj stan.

Nevestica — tako so se zvale deklice, ki so imele postati redovnice in tako so klicali vsi Gertrudo, brz ko se je prikazala — nevestica je imela dosti opravila, da je odgovarjala na vsestranske poklone. Čutila je, da je vsak njen odgovor novo zagotovilo in potrdilo. Toda kako naj je odgovarjala drugače? Nekoliko časa po obedu je bilo treba iti na sprehod. Gertruda stopi na voz z materjo in dvema stricema, ki sta bila tudi povabljeni. Po navadni poti se pripeljejo v ulico Marina, ki je tedaj križala prostor, kjer je sedaj ljudski vrt. Tu se je po navadi vozila gospoda, da bi se oddahnili od dnevnih naporov. Strica sta govorila z Gertrudo, kakor se je oni dan spodobilo. Jeden izmed njiju, ki je bolj nego drugi poznal vsako osebo, vsak voz, vsako livrejo in je o vsakem gospodu in o vsaki gospej vedel kaj povedati, se nakrat obrne k njej in ji reče: „Ti porednica! Ti se ne meniš za vse te bedastoče. Ti, si prekanjena! Nas uboge posvetnjake pustiš v homatijah, a sama se umakneš v srečno samostansko življenje!“

(Dalje prih.)

Umrli so:

11. aprila. Gisela Borštnar, delavca hči, 7 let, Hovca 1. meningitis. — Jožefa Balis, mizarja žena, 67 let, Sv. Petra cesta 33, ostarelost.

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila n. vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 46 razvinkuliranje obligacij.

V bolnišnici:
9. aprila Ivan Možek, kajzarja sin, 17 let, jetika. — Valentin Drenovec, dninar, 79 let, ostarelost. — Marijana Knific, gostija, 59 let, vodenica.

Cena žitu na dunajski borzi

dné 11. aprila 1900.

Za 100 kilogramov.

Pšenica za pomlad . . .	gl. 8 00	do gl. 8 02
„ „ maj-juni „ „	7 98	„ „ 7 99
„ „ jesen . . .	8 13	„ „ 8 14
Rž za pomlad . . .	7 09	„ „ 7 12
„ „ maj-juni „ „	7 08	„ „ 7 10
„ „ jesen . . .	7 18	„ „ 7 19
Turšica za maj-juni „ „	5 68	„ „ 5 69
„ „ jul-avgust „ „	5 78	„ „ 5 79
Oves za pomlad . . .	5 49	„ „ 5 50
„ „ maj-juni „ „	5 49	„ „ 5 50
„ „ jesen . . .	5 77	„ „ 5 79

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m. srednji zračni tlak 736,0 mm.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celsiju	Vetrovi	Nebo	Padačina v mm.
11.	9. zveč.	736,3	7,6	sl. jug.	del. oblac.	0,0
12.	7. zjut.	735,0	1,6	sl. zah.	megla	
	2. popol.	733,9	13,8	sr. jž. zah.	oblačno	

Srednja večerajšnja temperatura 8,6 normale: 8,9°.

ADOLF HAUPTMANN

v Ljubljani,

prva kranjska tovarna oljnatih barv, firneža laka in kleja

poročila

pleskarjem, stavbenim in pohištvenim mizarjem, lošcarjem, slikarjem napisov in sobnim slikarjem, hišnim posestnikom, zasebnikom itd.

Akvarelne barve, vlažne in suhe.
Anilin-barve.
Bronzo, prašnato, in tekočo bronz-tinkturo.
Brunolin, za nasičenje in barvanje v naravni lesni barvi izdelanega pohištva.
Carbolineum, le najboljše kakovosti.
Čopiče za zidarje, po poljubni ceni.
Čopiče za pleskarje, lošcarje, cerkvene, napisne, sobne in slikarje-umetnike ter mizarje.
Črnilo, pisalno in odtiskalno.
Düsseldorfske oljnaté barve za umetnike v puščah.
Emajne barve.
Fasadne barve, apnenate, tudi hišne prodeljne barve iz savinjske doline, neprekosljive glede trpežnosti.
Firneže in olja za slikarje-umetnike.
Kemične barve.
Klej, steklarski ali za okna.
Kredo, gorsko, bolonjsko, temeljno, svetlikasto in kredo za pisavo.
Lake za vozove kočije, pristne angleške (Wm. Harlandt & sin, London), vzile podražanju po prejšnji ceni.
Lake, uporabne za vsakovrstne domače in obrtne namene.
Laneno olje, le kranjsko.
Laneno oljnatí firnež, prirejen le iz kranjskega lanenega olja.
Leštilo ali lazurne barve.
Leštilni odtiskalni papir.
Maščobno svetlo voščilo „Fernelend“, najboljši svetovno voščilo za čevlje.
Mavec, alabasterski in stukatur, (za modele in stavbe).
Oljnaté barve v vseh bojah, tudi v 1/4, 1, 2 in 5 kg. imajočih patentovanih puščah za razpečevalce.
Orehovo luženje, s katerim se luži les po mrzlem načinu.
Palete, lesene in porcelanaste.
Slikarsko platno.
Sušilni prašek (siccativ), najboljši sušilo oljnatih barv.
Šmirgljevi prašek za kamnoseke.
Vzorci (patrone) za slikarje.
Zemeljske barve.

Posebnosti za namazanje tál v sobah, dvoranah itd.:
Jantarjeva tálna glazura, hipna tálna glazura, štedilno tálna voščilo, sijajno tálna voščilo, sijajni tálni vosek, oščetni vosek.

Prodaja na debelo in drobno.

— Ceniki zastoj. — 320 3

349 1-1

Prežalostnega srca naznanjam vsem sorodnikom, prijateljem in znancem tužno vest, da so moja preljubljena, nepozabna mati

Ana Sušnik

dné 10. aprila ob 6. uri zvečer, previdena s sv. zakramenti za umirajoče, v 81. letu svoje starosti mirno v Gospodu zaspali. Priporočajo jih v pobožni spomin in molitev

hvaležni sin

Janez Sušnik,
župnik.

Črešnjevec pri Slov. Bistrici (Štajersko),
dné 10. aprila 1900.

Zahvaljujem se preč. duhovščini in cerkvenim predstojnikom najtopleje za doslej mi izkazano naklonjenost ter priporočam tudi še za nadalje svoje izdelke:

monštrance, kelihe, oiborije, svetilke, svečnike, kadilnice, lestence itd.

Prizadeval se bom, da kar najvestneje in najtočneje izvršim vsa naročila.

Z odličnim spoštovanjem

Ivan Kregar,
197 6-6 **pasar-srebrar.**

Lak za šolske table, non plus goči tako lahko pisanje, kakor na skrilj. Dobiva se pri trdki **BRATAEBERL v Ljubljani**, Františkanske ulice. 228 21 11-11
Vnanja naročila proti povzetju.

Klobuke in slamnike

100 **snaži** in po novi šegi **prenareja** 10-10
C. Brilli. Reselnova cesta št. 16.

Prostovoljno se **prodá** ali v **najem dá**

hiša,

stoječa poleg ceste, s hlevom, kozolcem, travnikom in z 1 1/2 oralom gozda. V hiši se nahaja gostilna s prodajo žganja, trafika in prodajalnice specerijskega blaga.
Ponudbe na **Františko Klopčič v Mošeniku**, pošta Moravce. 338 3-3

== Sveže, lepe ==

Velikonočne šunke

v raznih težah ponuja

J. C. Praunseiss, Ljubljana, Glavni trg šte. 19.

304 6-6

X. zvezek.

Uredil in založil
František Kralj

Krasna mladinska knjižica!

Pomladni Glasi

posvečeni slovenski mladini.

Cene: brošir 60 h, kart. 80 h, celoplat. 1 K 10 h, krasno vezani 1 K 80 h. — Dobivajo se: v semenišču, Katol. Bukvarni, pri Ničmanu, Giontiniju, Schwentnerju in pri Kraju v Novem mestu. — Dobivajo se še prejšnji letniki razen I. in II.

V Ljubljani 1900.

Primerno darilo za Veliko noč!

Dunajska filialka
Hranilne vloge na knjižice s 4%.
Menjalnica, borzno posredovanje, posojila n. vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in 984 46 razvinkuliranje obligacij.

Živnostenská banka

na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.
Reservni zaklad nad 7,500.000 K.
Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznu, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benesavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.			
Dné 12. aprila.			
Skupni državni dolg v notah	99-25	20 mark	23-69
Skupni državni dolg v srebru	99-—	20 frankov (napoleondor)	19-25
Avstrijska zlata renta 4%	98-40	Italijanski bankovci	90-30
Avstrijska kronska renta 4%, 200 kron	99-95	C. kr. cekini	11-38
Ogerska zlata renta 4%	97-20	Dné 11. aprila.	
Ogerska kronska renta 4%, 200	93-65	3-2% državne srečke l. 1854, 250 gld.	164-—
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	126-30	5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160-—
Kreditne delnice, 160 gld.	228-70	Državne srečke l. 1864, 100 gld.	201-50
London vista	242-75	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	96-—
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-35	Tisne srečke 4%, 100 gld.	140-—
		Dunavske vravnave srečke 5%	256-75
		Dunavsko vravnave posojilo l. 1878	108-—
		Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95-20
		Prijoritete obveznice državne železnice	—
		„ „ južne železnice 3%	67-75
		„ „ južne železnice 5%	99-—
		„ „ doljenjkih železnic 4%	99-25
		Kreditne srečke, 100 gld.	397-50
		4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	335-—
		Avstrijskega rubežega križa srečke, 10 gld.	42-50
		„ „ „ 5	21-70
		Ogerskega	13-20
		Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gld.	65-—
		Rudolfove srečke, 10 gld.	—
		Salmove srečke, 40 gld.	173-50
		St. Genois srečke, 40 gld.	182-—
		Waldsteinove srečke, 20 gld.	178-—
		Ljubljanske srečke	49-—
		Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	122-75
		Akcije Ferdinandove sev. želez., 1000 gl. st. v.	294-50
		Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	78-75
		Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	24-90
		Splošna avstrijska stavbinska družba	96-50
		Montanska družba avstr. plan.	269-95
		Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	337-—
		Papirnih rubljev 100	255-—

Nakup in prodaja
vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri žrebanjih, pri izžrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako žrebanje.
Kulanična izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba
„MERCUR“
I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strobelgasse 2.

Pojasnili vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh špekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doslej kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti
naloženih glavnice.